

2. Про оцінку земель: Закон України від 11.12.2003 № 1378-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1378-15#Text>

3. Про оцінку майна, майнових прав і професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України від 12.07.2001 № 2658-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14#Text>

4. Про експертну грошову оцінку земельних ділянок: постанова КМУ від 11.10.2002 № 1531. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1531-2002-п#Text>

5. Експертна грошова оцінка земельних ділянок. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/33759518.pdf>

УДК 368.9.06

*Жерена М.В.,
здобувачка 41 ФБ групи,
Рубцова Н.М.,*

*к.е.н., доцент кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного, м. Мелітополь, Україна*

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Добровільне медичне страхування – один із видів особистого страхування, який забезпечує можливість повної або часткової виплати коштів за надання медичних і медико-профілактичних послуг застрахованим особам у разі розладів здоров'я відповідно до умов укладеного договору та Правил страхування. Добровільне медичне страхування є гарною мотивацією для співробітників [1], але більшість громадян України все одно не страхуються.

З метою визначення доцільності впровадження медичного страхування, а також визначення, якому саме виду медичної системи надають перевагу мешканці України, науковців проводили дослідження, в результаті яких

встановлено, що практично всі опитані мають уявлення про переваги медичного страхування, з них 12% надають перевагу сучасній медичній системі, обов'язковому соціальному медичному страхуванню – 24%, змішаному виду медичної системи – 43% опитаних. Люди, які не мають інтересу до послуг медичного страхування – 21%. Отже, можна зробити висновок, що більшість людей хочуть бачити в Україні змішаний вид медичної системи [2].

Сьогодні в Україні понад 90% людей, які не мають медичного страхування. Тобто перспективи розвитку системи медичного страхування в Україні великі, оскільки потенційних споживачів страхових послуг багато. Одним із найважливіших компонентів ефективного функціонування економіки та системи охорони здоров'я є медичне страхування.

Сьогодні в Україні активно функціонує лише добровільна форма медичного страхування, що дозволило сформувати певну структура ринку ДМС. Населення країни, поступово починає розуміти, що медичне страхування – це єдиний шлях виходу охорони здоров'я України з економічної й соціальної кризи. І першим кроком у цьому напрямку має бути створення і прийняття законодавчої бази, яка б затвердила обов'язкове медичне страхування. Починаючи з 2002 року в Україні щорічно пропонуються законопроекти, які в тій чи іншій мірі стосувалися саме обов'язкового медичного страхування [3].

Сучасний стан системи охорони здоров'я України не дає змоги повною мірою забезпечити право громадян на медичну допомогу на рівні, передбаченому міжнародними стандартами й законодавством України. Потребує змін чинна система фінансування закладів охорони здоров'я – переходу на принципи фінансування вартості конкретної медичної послуги, наданої конкретному громадянину [4].

Медичне страхування має багато переваг, а саме:

- медична страховка – це елемент соціального захисту громадян України;
- медична страховка ліпше, ніж «прямі» договори з медичними закладами;
- дає змогу отримати низькі тарифи та дуже великі знижки від страхових компаній у разі страхування колективів;

- дає змогу збільшити зацікавленість у «робочому місці» на підприємстві;
- можливість оптимізувати податки;
- комплексне лікування, забезпечення медикаментів;
- контроль якості лікування тощо [5].

Перебудова економіки охорони здоров'я повинна починатися передусім зі зміцнення фінансової основи галузі; зі зміни загальної схеми фінансування, що передбачає обов'язковий перехід від бюджетної системи фінансування до змішаної бюджетно-страхової системи, що фінансується за активної участі підприємств, установ, організацій різних форм власності з елементами добровільного медичного страхування населення [5].

Ініціативи щодо запровадження обов'язкового медичного страхування в Україні не є новими. За 25 років незалежності подано 21 законопроект, який пропонував упровадження медичного страхування. Проекти законів періодично виносилися на громадське обговорення, але так і не переходили рубіж прийняття

Пандемія COVID-19 виявила слабкі ланки в медичних системах різних країн. В Україні пандемія показала катастрофічний стан охорони здоров'я в частині забезпечення доступності та якості медичних послуг [6].

Один із чинників – відсутність ефективної системи фінансування охорони здоров'я.

Жодна сучасна країна, навіть із найвищим рівнем ВВП на душу населення, не бере на себе такої відповідальності – повністю забезпечити своїх громадян безкоштовними медичними послугами.

Офіційними документами Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) визначено п'ять джерел фінансування медичних послуг:

- кошти платників податків (бюджет);
- добровільне медичне страхування громадян;
- програми добровільного страхування роботодавців (витрати приватних компаній);
- кошти донорів або неурядових організацій;
- безпосередні витрати громадян (або домогосподарств).

У розвинених країнах світу дієвим механізмом фінансування видатків на охорону здоров'я є добровільне медичне страхування (ДМС). Проте в Україні частка ДМС у структурі витрат на охорону здоров'я – мізерна і складає менше 1%.

Натомість «основним джерелом» фінансування української медицини є приватні кошти громадян (витрати домогосподарств).

І якщо ми проаналізуємо структуру витрат на охорону здоров'я в Україні з 2015 року і дотепер, побачимо вкрай невтішну картину: державні витрати на охорону здоров'я щороку зменшуються, а витрати громадян, навпаки, зростають.

У 2010 році питома вага державних витрат на охорону здоров'я складала 56,3%, в 2020 році вона зменшилася до 40% від загальних витрат. Водночас, питома вага приватних витрат стрімко збільшувалася: якщо в 2010 році вона складала 43,4% загальних витрат, то в 2020 році – вже 58%. З них витрати громадян (домогосподарств) становили в 2010 році 40,8%, а в 20120 році – 56%.

Очевидно, що система фінансування охорони здоров'я в Україні – розбалансована. Згідно з даними ВООЗ, витрати на охорону здоров'я зростають швидше, ніж світова економіка, і зараз становлять 10% глобального ВВП.

Подорожчання медичних послуг викликане декількома тенденціями: зростанням середньої тривалості життя в розвинених країнах (і, відповідно, зростанням потреби в лікуванні вікових хронічних захворювань), впровадженням більш досконаліх, але витратних медичних технологій.

До цих тенденцій додаються епідемії та пандемії. Як ми бачимо, український внесок у зростанні частки витрат на медицину в структурі частки світового ВВП формується за рахунок вимивання коштів з сімейних бюджетів українців і збідніння населення.

При цьому українська медицина залишається катастрофічно недофінансованою.

Перспективи державного фінансування на 2021 рік не обіцяють покращень:

- у другому кварталі доведеться в десять разів зменшити видатки на лікування пацієнтів з COVID-19 і відмовитися від доплат лікарям за роботу з такими пацієнтами.

- у Програмі медичних гарантій на 2021 рік недостатньо коштів для підвищення фінансування первинної ланки медичної допомоги та вакцинацію від COVID-19.

- бюджет у 123 млрд не дозволить НСЗУ запровадити доплати за досягнення індикаторів якості для первинної та екстреної допомоги.

- НСЗУ доведеться зменшити кількість послуг з ранньої діагностики раку, які держава оплатить пацієнтам.

Цифри показово свідчать: державного ресурсу не вистачатиме на оплату витрат на всі медичні послуги, яких потребують пацієнти. І збільшення державного фінансування неефективної системи не дасть бажаних результатів.

Тому питання створення ефективної системи фінансування охорони здоров'я актуальне, як ніколи.

Отже, провадження загальнообов'язкового медичного страхування сприятиме збільшенню фінансових надходжень у галузь охорони здоров'я в межах чинного законодавчого поля, оптимізації їх використання, забезпеченню гарантування якісної медичної допомоги кожному громадянину, а також подальшому розвитку добровільного медичного страхування. Попри всі його переваги, розвиток уповільнюється через те, що не існує однозначного підходу до створення законопроекту про загальнообов'язкове державне медичне страхування.

Високою є можливість, що в Україні до 2021 року запровадять страхову медицину. Оплачувати страховку зобов'язуть роботодавця, а якщо людина безробітна, за неї заплатять місцеві органи влади. Розмір обов'язкового внеску визначатиме Кабінет Міністрів, ідеться в проекті. Але депутати вважають, що це має бути не менше ніж 400 грн.

Паралельно з 2021 року в Україні має розпочатися активний розвиток медичного страхування. Політика МОЗ України – забезпечити кожній людині в

Україні гарантоване покриття основних медичних послуг первинної, спеціалізованої, екстреної допомоги через Національну службу здоров'я й додатково дати роботодавцям, державним установам, місцевій владі та пацієнтам усі можливості скористатися перевагами страхування, зазначають у МОЗ [6].

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт компанії BritMark. Медичне страхування. URL: <https://brit-mark.com/ua/services/personal-lines-department/medicinskoe-strahovanie>
2. Череп А.В. Практичний іноземний досвід медичного страхування. *Сталий розвиток економіки*. 2013. № 19. С. 17–23. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sre_2013_2_5
3. Рубцова Н. М., Чкан І. О. Сучасний стан ринку медичного страхування в Україні: проблеми та перспективи розвитку. *Фінансовий простір*. 2015. № 4 (20). URL : <https://fp.cibs.ubs.edu.ua/index.php/fp/article/download/443/442>
4. Міщук І. Віннічук І. Сучасний стан обов'язкового медичного страхування в Україні та шляхи його розвитку. *Підприємництво, господарство і право*. №2. 2019. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/2/22.pdf>
5. Хмельницький С.И. Медицинская реформа в Украине. URL: http://hospital_sem@mail.ru
6. Бутківська Т. Чи є майбутнє у добровільного медичного страхування в Україні? URL: <https://www.pravda.com.ua/rus/columns/2021/01/29/7281700/>
6. Медичне страхування 2020. URL: <https://ukr.segodnya.ua/ukraine/skazhdogopo-400-grn-v-mesyac-v-ukraine-predlagayut-vvestimedicinskoe-strahovanie-1182586.html>